

Õiguskantsler

Teie 02.03.2021 nr

Meie 04.03.2021 nr 14-5/210393/2101419

Maski kandmise kohustus

[ ]

Küsisite õiguskantslerilt selgitust Covid-19 leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmete ja piirangute kohta, pidades silmas eeskätt kaitsemaski kandmise kohustust.

Kehtivat korda tuleb õigusriigis täita, ka siis, kui see ei meeldi. Õigusvastased õigusaktid tunnistab kohus kehtetuks.

Avalikes siseruumides (sh kaubanduskeskustes) maski kandmise kohustuse kehtestas Vabariigi Valitsus [23.11.2020 korraldusega](#)¹ (vt p 8²). Põhjendused selle kohustuse kohta leiab korralduse [seletuskirjast](#).

Vabariigi Valitsuse korralduse õiguspärasuse hindamiseks on võimalik pöörduda kaebusega Tallinna Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras (mh saab kohtult taotleda esialgset õiguskaitset). Kui kohus leiab, et korraldus või mõni selle säte on õigusvastane, tunnistab ta selle kehtetuks. Kohtuotsuse võib vaidlustada kõrgema astme kohtus (lõppastmes Riigikohtus). Õiguskantsleril ei ole võimalik Vabariigi Valitsuse korraldust kehtetuks tunnistada. Covid-19 levikuga seotud piiranguid on õiguskantsler käsitlenud oma [seisukohas](#) 26.01.2021 (nr 7-4/210161/2100491).

Covid-19 leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmete ja piirangute (sh kaitsemaski kandmise kohustuse) täitmise üle teeb järelevalvet Terviseamet, kes võib järelevalvesse kaasata ka Politsei- ja Piirivalveameti (Vabariigi Valitsuse korralduse p 21). Viiruse leviku tõkestamise meetme, sh maski kandmise kohustuse nõuetekohaselt täitmata jätmisel võib järelevalveorgan rakendada [korrakaitse seaduse](#) § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid, näiteks määrata sunniraha. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot ja seda võib määrata korduvalt.

Sunnivahendi rakendamise menetlus on sätestatud [asendustäitmise ja sunniraha seaduses](#). Sunnivahendit rakendatakse siis, kui haldusorgani ettekirjutus jäetakse hoiatuses märgitud tähtaja jooksul täitmata (ATTS § 2 lg 1). Vabariigi Valitsuse korraldusega on sisuliselt tehtud ettekirjutus ja hoiatus. Kui inimene näiteks kaubanduskeskuses või ühissõidukis maski ei kannu, võib

---

¹ Vabariigi Valitsuse korralduse tervikteksti Covid-19 leviku tõkestamise meetmete ja piirangute kohta 01.03.2021 seisuga leiate veebilehelt <https://www.riigiteataja.ee/akt/326022021003>.

järelevalveorgan määrata talle kohustuse eiramise eest sunniraha. Inimesel on õigus esitada halduskohtule kaebus, esialgse õiguskaitse taotlus või kahju hüvitamise nõue, kui ta leiab, et sunnivahendi rakendamisega (sunniraha määramisega) on rikutud või võidakse rikkuda tema õigusi (ATTS § 16 lg 1). Kohus saab kontrollida, kas sunnivahendi rakendamise eeldused on täidetud, kas sunni liik ja selle kohaldamise viis on proportsionaalsed ning ei esine sunni kohaldamist välistavat asjaolu (vt nt Riigikohtu 22.04.2015 otsus nr [3-3-1-72-14](#), p 16).

Kaubanduskeskuse omanikul või poe pidajal on omandipõhiõigusest ja ettevõtlusvabadusest lähtudes õigus kehtestada tema territooriumile sisenemise ning ka kaupade ja teenuste pakkumise tingimused, nt kohustuse kanda maski (omandipõhiõiguse kohta vt [põhiseaduse § 32 kommentaare](#)), ettevõtlusvabaduse kohta [põhiseaduse § 31 kommentaare](#)). Eraõigussuhte osapooled on üldiselt vabad kujundama omavahelisi suhteid (sh ühepoolselt), kui need pole vastuolus seadusega (kõik on lubatud, mis pole keelatud).² Põhiõiguste rikkumise vältimiseks tuleks ka eraõigussuhtes maski kandmise kohustuse rakendamisel kaaluda mõistlikke ja asjakohaseid erandeid (näiteks tervisest tulenevad vastunäidustused).

Eraõigussuhtest tekkinud vaidlused lahendatakse kokkuleppel (nt läbi rääkides kaubanduskeskuse omanikuga või poepidajaga, kas ja kuidas peaks tervislikke vastunäidustusi tõendama) või maakohutus tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kaubanduskeskuse omaniku või poepidaja kehtestatud territooriumile sisenemise ning ka kaupade ja teenuste pakkumise tingimuste täitmist saab kontrollida turvatöötaja. Turvatöötaja õigused on sätestatud turvaseaduses ja järelevalvet mh turvaülesannet täitva turvatöötaja üle teeb Politsei- ja Piirivalveamet (vt [turvaseaduse](#) §-d 32 ja 56).

Õiguskantsleri pädevuses ei ole kontrollida kaubanduskeskuse omanike, poepidajate ja turvatöötajate tegevust.

Loodetavasti on selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristel Lekko 693 8404
Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee

---

² Kaupade ja teenuste pakkumisel diskrimineerimise keelu kohta vt [võrdse kohtlemise seadust](#) ja [soolise võrdõiguslikkuse seadust](#).